

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu na kuratorski projekt
wystawy w Pawilonie Polskim na 57 Międzynarodowej Wystawie
Sztuki w Wenecji 2017.

Artystki: Julia Curyło, Liza Sherzai, Katarzyna Górna
Tytuł: Niepokój/Unrest
Kurator: Ewa Sułek

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 57 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2017 ROKU

Trwająca od 2011 roku wojna w Syrii stała się przyczyną największego w Europie od czasów II wojny światowej kryzysu migracyjnego. Wiążący się z nim strach przed islamizacją, narzuceniem politycznego, religijnego oraz społecznego systemu na społeczeństwo o rdzennie odmiennych wartościach stanowi punkt wyjścia dla projektu wystawy.

Współistnienie w Europie Muzułmanów oraz Chrześcijan jest koegzystencją opartą na niepokoju. W dużej mierze jest to obawa przed fundamentalizmem i terroryzmem, lecz też przed odmiennym systemem wartości.

Założeniem projektu jest badanie pól koegzystencji i budowa nowej wizualnej przestrzeni dwóch światopoglądów. Autorki zakładają stworzenie hipotetycznego tworu kulturowego opartego na pojęciu Eurabii. Ten polityczny neologizm autorstwa Bat Ye'or ("Eurabia: The Euro-Arab Axis"), pojawiający się u Melanie Phillips ("Londonistan") oraz Oriany Fallaci ("The Force of Reason"), związany jest ze strachem, że pewnego dnia Islam opanuje Europę.

W oparciu o tę, często krytykowaną jako islamofobiczną, teorię spiskową, podkreślającą motyw "oni przeciwko nam", autorki projektu rozprawiają nad pojęciem polityki multikulturalizmu. Eurabia, to miejsce symbolicznego współistnienia odmiennych kultur i religii. Artystki testują strefy współżycia poprzez wykorzystanie motywu Tańca Śmierci, późnośredniowiecznej alegorii, głównie popularnej w XIV wieku, gdy Europę nawiedzają wojny i plagi. Taniec Śmierci był odzwierciedleniem głębokiej religijności, lecz też historycznej wręcz potrzeby rozrywki. Zjednoczeni w tańcu przedstawiciele różnych stanów po raz pierwszy stawali się równi. W Tańcu Śmierci w pawilonie Polonia spotkają się postaci symbolizujące dwie kultury i religie, płyty tektoniczne wytwarzające napięcie nie do uregulowania.

Świadome jest sięgnięcie do motywu tańca, nawiązujące do malarstwa Henri Matisse'a (*Taniec (I)* i *Taniec*) oraz baletu "Święto Wiosny" Igora Strawińskiego, gdzie pierwotny taniec celebrujący siły przyrody przeradza się w walkę. Poprzez odniesienia do znanych w historii kultury dzieł i utworów autorki zapytują, czy w ludzkość wpisany jest konflikt i walka cywilizacji, o których wspominali Michel Houellebecq i Samuel Huntington? Czy pokojowa koegzystencja w ogóle jest możliwa? Czy retoryka oparta na strachu może wytworzyć wspólnotę opartą na człowieczeństwie? Stworzony patchwork kultur i wyznań jest także komentarzem na temat obecnej sytuacji Europy, zmieniającej kształt i tracącej swą homogeniczność.

Projekt ilustrowany będzie muzyką, skomponowaną na jego potrzeby i opartą na instrumentacji czerpiącej z kultury europejskiej i arabskiej, nawiązującej do rytmicznego motywu tańca oraz cykliczności procesów historycznych.

SCENARIUSZ WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 57 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2017 ROKU

/WERSJA SKRÓCONA/

Pierwszym etapem realizacji wystawy jest produkcja ekranu LEIA Display System. Ta w pełni polska technologia polega na stworzeniu nośnika dla obrazu za pomocą prawie niewidocznej pary wodnej, dzięki której można swobodnie przechodzić przez ekran.

Następnie powstanie video, na którym sześciu tancerzy Teatru Wielkiego (zostały na ten temat przeprowadzone pierwsze rozmowy) o różnym pochodzeniu etnicznym wcieli się w postaci z Tańca Śmierci. Każdy z nich zostanie nagrany kolejno - w specjalnie zamówionym stroju, będącym połączeniem burki oraz ciasnego kombinezonu, następnie pół nago, w końcu całkowicie nago. Nastąpi stopniowe przejście od okrycia do nagości. Ubranie oraz symbole i rekwizyty służą skonfliktowaniu dwóch kultur, podczas gdy nagość jest uniwersalna i służy unifikacji. Pozbawieni atrybutów tancerze są równi, podobnie jak przedstawiciele różnych stanów i klas społecznych w figurze Tańca Śmierci.

Kolejnym etapem będzie montaż video oraz jego dostosowanie do wyświetlania na ekranie LEIA. Ważną rolę odgrywać tu będzie eteryczność ekranu. Jego niedookreśloność oraz ulotność symbolicznie łączy się z ogólną wymową projektu.

Będą trwały prace nad muzyką, opartą na instrumentacji czerpiącej z kultury europejskiej i arabskiej, podkreślającą rytmiczny motyw tańca i cykliczność procesów historycznych. Partytura zostanie stworzona przez artystę o mieszanym korzeniu europejskim i arabskim.

Ostatnim elementem będzie przygotowanie trzech ścianek o kształcie pół owalnym, które będą elementem aranżacyjnym w pawilonie, oraz ścianek wygradzających część wystawienniczą od części technicznej.

Na czas wystawy pawilon zostanie całkowicie wyciemniony. Ścianki oraz LEIA zostaną ustawione w taki sposób, aby utworzyć owal, do którego będzie można wejść przez przejścia między ściankami albo poprzez ekran LEIA. Po wejściu do pawilonu widza zastanie ciemność. Jedynym źródłem światła będzie LEIA i jej obraz odbity w lustrach. Widz może skierować się do dwóch wąskich przesmyków albo obejść krąg wokół i przejść do wewnątrz przez ekran.

W kręgu znajdować się będą lustra, które będą odbijać obraz widoczny na ekranie LEIA. W ten sposób wewnątrz utworzy się krąg, po którym będą się poruszać postaci z pracy video. Widza otoczy również muzyka, która dzięki specjalnie ustawionym głośnikom będzie się przemieszczać po kręgu wraz z tancerzami.

Wewnątrz kręgu, na posadzce, znajdować się będzie żużel. Żużel, który jest produktem odpadowym i stopem zawierającym zanieczyszczenia, w sposób symboliczny łączy się z przewijającym się wątkiem śmierci. Tył ścianek swoją strukturą również nawiązywać będzie do odpadów, resztek, tworząc ciemny i pusty krajobraz postapokaliptyczny.